

ՀՀ ԿԱ պետական եկամուտների կոմիտե
Հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողով

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ 31/9

1 նոյեմբերի 2016թ.

Քննարկվեց Ռուբիկ Սմբատյանի ներկայացուցչի գանգատը ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ աշխատակազմի իրավաբանական վարչության պետի 23.09.2016թ. թիվ 1390/01 որոշման դեմ:

Ռուբիկ Սմբատյանի ներկայացուցչի գանգատում բերված փաստարկները.

Ռուբիկ Սմբատյանը նվիրատվության պայմանագրի կնքման արդյունքում ծանրաբեռնվել է ՀՀ հարկային օրենսդրությամբ սահմանված ԱԱՀ վճարողի պարտավորությամբ, քանի որ գույքի կադաստրային արժեքը կազմել է 102.700.504 դրամ գումար: Հարկային մարմինը կիրառելով «Ավելացված արժեքի հարկի մասին» ՀՀ օրենքի 3.1-րդ հոդվածի 3-րդ մասի և 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի «ա» ենթակետը, տվյալ գործարքի հատուցման արժեքից հավասար այլ պայմաններում հաշվարկել է ավելացված արժեքի հարկ՝ կիրառելով ավելացած արժեքի շեմը՝ 58.350.000 դրամ: Ավելացած արժեքի հարկի գծով առաջադրվել է վճարման 22.723.002 դրամ գումար: Ստացվում է, որ վերջին 2011-2013թ.թ., այսինքն գույքի կադաստրային արժեքի ձևավորման համար հիմք է հանդիսացել 2013թ-ի կադաստրային մասսայական գնահատումը: ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ Արաբկիրի ՀՏ 15.07.2016թ. թիվ 5039 գրությամբ հայտնվում է, որ Արաբկիր ՀՏ պետի 29.07.2015թ. թիվ 03 գրությամբ Ռուբիկ Սմբատյանին ծանոթացվել է հարկային պարտականությունների կատարման և չկատարման հետևանքների մասին: Այնուհետև Ռ.Սմբատյանի ներկայացուցչի կողմից հարցում է կատարվել ՀՀ ԿԱ ԱԳԴԿ-ին, ճշտելու, թե երբ են կատարվել վերջին մասսայական վերագնահատումները կադաստրային արժեքի ձևավորման համար: ՀՀ ԿԱ ԱԳԿ ՊԿ-ի 21.10.2015թ. թիվ ԱՏ-19/10/2015-4-0005 գրությամբ հայտնվել է, որ վերջին մասսայական վերագնահատումը կատարվել է 2013 թվականին, որը և հիմք է հանդիսացել գույքահարկի հաշվարկման համար 2014-2016թ.թ. գույքահարկի հաշվարկման համար: Ատացվում է, որ հարկային մարմինը տեղեկատվական բազայի հիմքով առաջացրել է ԱԱՀ-ի մասով հարկային պարտավորությունը, որ հետագայում ՀՀ ԿԱ ԱԳԿ ՊԿ-ի կողմից ճշգրտվել է, և տեղեկատվական բազա է մուտքագրվել ճշգրտված տեղեկատվություն, եթե 2013թ. գույքահարկի հաշվարկը հիմք է 2014-2016թ.թ. գույքահարկի հաշվարկման համար, ապա 2015թ. ճշգրտումը իր մեջ ներառում է նաև 2014-2016թ.թ. ճշգրտված տեղեկատվական բազան ևս: Վարչական մարմինը կաշկանդված չէ, որպեսզի իր պահանջը հիմնավորելու համար հարցում կատարի ՀՀ ԿԱ ԱԳԿ ՊԿ և ճշգրտի, արդյոք տեղեկատվական բազայի ուղղումը իր մեջ ներառում է նաև 2014-2016թ.թ. տեղեկատվական բազան, թե ոչ: ՀՀ ԿԱ ԱԳԿ ՊԿ-ի կողմից ուսումնասիրություն չի կատարվել գույքի տեխնիկական վիճակը պարզելու ուղղությամբ, որը ընդհանուր առմամբ գնահատվում է անբավարար, հետևաբար հաշվի առնելով շենքի ամրոտիզացիոն անբավարար վիճակը, գրեթե կիսով չափ նվազում է գույքի գնահատման կադաստրային արժեքը:

Արաբկիրի ՀՏ վերը նշված գրությունը հիմք է հանդիսացել, որպեսզի Ռուբիկ Սմբատյանը ձեռնամուխ լինի գույքի վերագնահատում պահանջելու և այդ հիմքով դիմել է ՀՀ Քաղաքաշինության նախարարության «ԲԾՓԿ» ԲԲԸ-ին և ստացել եզրակացություն, որով այդ գույքի կադաստրային արժեքը կիսով չափ նվազել է: Ավելի քան անհիմն է հարկային մարմնի այն պատճառաբանությունը, որ բերված փորձաքննության արդյունքները և տեղեկատվական բազայում կատարված ճշգրտումը վերաբերվում է 2016թ. գույքահարկի հաշվարկին, քանի որ գույքի ամրոտիզացիոն և տեխնիկական վիճակը չէր կարող վատթարանալ 1 տարվա ընթացքում այնքան, որ կիսով չափ իջներ նրա կադաստրային

արժեքը: Ի պատասխան 16.09.2016թ. ծանուցագրի, Ռ.Սմբատյանի կողմից ներկայացվել է գրավոր առարկություն, որն առձեռն մուտք է արվել ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ Արաբկիր հարկային տեսչություն (մուտք 20.09.2016թ.), սակայն 23.09.2016թ.-ի թիվ 1390/01 որոշման մեջ նշվում է, որ 19.09.2016թ.-ին ֆիզիկական անձը պատշաճ ծանուցվել է վարույթի նյութերին ծանոթանալու համար, սակայն չի ներկայացել և որևէ բացատրություն չի տվել: Նշված պատճառաբանությունը չի համապատասխանում իրականությանը:

Ռ.Սմբատյանը չի կարող ծանրաբեռնվել ԱԱՀ-ի պարտավորությամբ, քանի որ հարկն առաջացել է սխալ կամ ոչ պատշաճ վարչարարության արդյունքում և այն Ռ.Սմբատյանի կողմից ապացուցվել է մի շարք փաստաթղթերի ձեռք բերմամբ, ապա վարչական մարմիններին ներկայացնելու միջոցով:

Սույն գանգատը հիմնավոր է, բխում է համապատասխան իրավական ակտերից և ենթակա է բավարարման հիմքում ունենալով ներքոհիշյալ պատճառականություններն ու հետևությունները:

Գանգատում բերված են ՀՀ Սահմանադրության 4-րդ, 6-րդ, 50-րդ հոդվածների, «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 4-րդ հոդվածի դրույթները և հետևություն է արված, որ վարչական մարմինը ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության «Քաղաքաշինական ծրագրերի փորձագիտական կենտրոն» ԲԲԸ-ի կողմից տրված եզրակացության հիմքով պարտավոր էր իրականացնել փաստաթղթերի, փաստական հանգամանքների բազմակողմանի և լրիվ ուսումնասիրություն վերը նշված անշարժ գույքի կադաստրային արժեքի որոշման հարցում վերանայելով իր կողմից արդեն իսկ որոշված կադաստրային արժեքը՝ գույքահարկի վերաբերյալ:

Հարուցված վարչական վարույթը պետք է լինի պիտանի, անհրաժեշտ և չափավոր: Վարչական վարույթին կարող է մասնակից լինել այն անձը՝ ով դիմել է վարչական մարմնին (ՎԻՕ օրենքի 21-րդ հոդված): Վերը նշված և հաստատված գույքի գնահատման կադաստրային արժեքը քաղաքացու համար առաջացրել է ոչ նպաստավոր պայմաններ, որն իհարկե նաև վարչական վարույթ իրականացնող մամնի բաց թողումն է, այդ իսկ պատճառով անհրաժեշտ էր հարուցված վարչական վարույթի ընթացքում ուսումնասիրել ներկայացված ապացույցը, ինչպես նաև անհրաժեշտության դեպքում վարույթին մասնակից դարձնել ՀՀ ԿԱ ԱԳԿ ՊԿ-ին:

Վարչական մարմնի կողմից իրազեկվել է Ռ.Սմբատյանին հարկային օրենսդրության խախտման մասին, միաժամանակ տեղեկացվել վարչական վարույթի տեղի և ժամանակի մասին, ապա անցում կատարելով ՀՀ բյուջեի նկատմամբ պարտավորությունների կատարման մասին:

Այնուհետև Արաբկիրի ՀՏ-ի կողմից բռնագանձմանն ուղղված գործողությունները կասեցվել են, քանի որ Ռ.Սմբատյանի կողմից հայց է ներկայացվել դատարան գործարքն անվավեր ճանաչելու պահանջի մասին: ՀՀ ԿԱ ԱԳՊԿ 18.04.2016թ.-ին և 15.04.2016թ.ին մուտքագրվել են դիմումներ վարչական վարույթ հարուցելու և «ԲԾՓԿ» ԲԲԸ-ի կողմից 29.02.2016թ. տրված թիվ 13/28 եզրակացության հիման վրա կադաստրային արժեքի վերահաշվարկ կատարելու մասին՝ առաջացնելով գույքահարկի հաշվարկ:

17.05.2016թ.-ին ստացվել է ՀՀ ԿԱ ԱԳՊԿ-ի նախագահի տեղակալի թիվ ԱՄ/2811-16 գրությունը, համաձայն որի ներկայացված «ԲԾՓԿ» ԲԲԸ-ի 29.02.2016թ. թիվ 13/28 եզրակացության հիման վրա Երևան քաղաքի Դավթաշեն 1-ին թաղամաս թիվ 27/1 հասցեում գտնվող գույքի նկատմամբ կատարվել է վերագնահատություն:

Վերագնահատումից հետո վերը նշված անշարժ գույքի արժեքը կազմել է 51.363.967 դրամ, իսկ վերագնահատության արդյունքների համար լրացուցիչ կտեղեկացվի բոլոր շահագրգիռ կողմերին: Այսինքն, Ռ.Սմբատյանի կողմից չի գերազանցվել ավելացած արժեքի հարկի գծով կիրառվող ավելացած արժեքի շեմը՝ 58.350.000 դրամը:

Ելնելով վերոգրյալից՝ գանգատաբերը խնդրում է անվավեր ճանաչել ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ աշխատակազմի իրավաբանական վարչության պետի 23.09.2016թ. թիվ 1390/01 որոշումը:

ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողովի եզրակացությունը.

ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողովը (այսուհետ նաև՝ Հանձնաժողով), ուսումնասիրելով սույն գործին առնչվող նյութերն ու ապացույցները եկավ հետևյալ եզրակացության.

Քննարկման ընթացքում նշվեց, որ ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ աշխատակազմի իրավաբանական վարչության պետը, քննարկելով ֆիզիկական անձ Ռուբիկ Սմբատյանի վերաբերյալ վարչական վարույթի նյութերը պարզել է, որ համաձայն հարկային մարմնում առկա անձնական հաշվի քարտի տվյալների Ռուբիկ Սմբատյանի ԱԱՀ-ի գծով չկատարված հարկային պարտավորությունները 14.07.2016թ-ի դրությամբ կազմում են ընդամենը 22.723.002 դրամ, որն առաջացել է Դավթաշեն 1-ին թաղ., 21/7 հասցեում գտնվող հասարակական նշանակություն ունեցող անշարժ գույքն օտարելուց:

ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ աշխատակազմի իրավաբանական վարչությունում, համաձայն «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 30-րդ հոդվածի 1-ին մասի, հարուցվել է վարչական վարույթ Ռուբիկ Սմբատյանի հարկային պարտավորությունները գանձելու վերաբերյալ՝ «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքի 29.1 հոդվածով նախատեսված վարչական ակտ ընդունելու նպատակով: 12.09.2016թ. Ռուբիկ Սմբատյանը պատշաճ ծանուցվել է վարույթի նյութերին ծանոթանալու համար, սակայն վերջինս չի ներկայացել և որևէ բացատրություն չի տվել:

Արդյունքում, ղեկավարվելով «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքի 29.1 հոդվածի և «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 55-րդ, 56-րդ, 58-րդ, 88-րդ հոդվածների դրույթներով ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ աշխատակազմի իրավաբանական վարչության պետի կողմից 23.09.2016թ-ին ընդունվել է թիվ 1390/01 որոշումը (այսուհետ նաև՝ Որոշում) Ռուբիկ Սմբատյանից 22.723.002 դրամ պարտավորության գումար գանձելու մասին:

Քննարկվող դեպքում Որոշմամբ գանձման առաջադրված պարտավորությունն առաջացել է Ռուբիկ Սմբատյանի կողմից Դավթաշեն 1-ին թաղ., 21/7 հասցեում գտնվող հասարակական նշանակություն ունեցող անշարժ գույքի օտարման գործարքից: Մասնավորապես, 23.04.2014թ. նվիրատվության պայմանագրով Ռուբիկ Սմբատյանը նվիրել է վերոգրյալ հասցեում գտնվող հասարակական նշանակություն ունեցող անշարժ գույքը, որի կադաստրային արժեքը կազմել է 102.700.504 դրամ:

Վերոգրյալի կապակցությամբ հարկ է նշել հետևյալը.

Անհատ ձեռնարկատեր չհամարվող ֆիզիկական անձի կողմից իրականացրած՝ «Ավելացված արժեքի հարկի մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի 1-ին կետի «ա» ենթակետի համաձայն ապրանքի մատակարարում համարվող գործարքի մասով ԱԱՀ-ով հարկվող շրջանառությունը որոշվում է օրենքի 8-րդ հոդվածով սահմանված կարգով: Օրենքի 8-րդ հոդվածի 9-րդ կետի համաձայն՝ շենքերի, շինությունների (այդ թվում՝ անավարտ (կիսակառույց)), բնակելի կամ այլ տարածքների օտարման դեպքում ԱԱՀ-ով հարկվող շրջանառությունը որոշվում է նույն հոդվածով սահմանված կարգով, բայց ոչ պակաս՝ գույքահարկով հարկման նպատակով դրանց համար օրենքով սահմանված կարգով որոշվող արժեքից:

«Գույքահարկի մասին» ՀՀ օրենքի 5-րդ հոդվածի համաձայն՝ գույքահարկով հարկման բազա է համարվում հարկվող օբյեկտի արժեքային կամ ֆիզիկական մեծությունը կամ այն բնութագրիչը, որի հիման վրա նույն օրենքով սահմանված դրույքաչափերով և կարգով հաշվարկվում է գույքահարկի գումարը: Շինությունների հարկման բազա է համարվում նույն օրենքի բաղկացուցիչ մասը կազմող հավելվածով սահմանված կարգով գնահատված կադաստրային արժեքը: Ընդ որում՝

1) շինությունների գնահատումը (վերագնահատումը) կատարվում է երեք տարին մեկ անգամ անշարժ գույքի կադաստր վարող մարմնի կողմից՝ գնահատման (վերագնահատման)

տարվա հուլիսի 1-ի դրությամբ հաշվառված տվյալներով: Գնահատված (վերագնահատված) արժեքը հիմք է ընդունվում տվյալ տարվան հաջորդող երեք տարիների համար հարկման բազան որոշելու նպատակով,

2) նոր առաջացած, ինչպես նաև գնահատման (վերագնահատման) տարվա հուլիսի 1-ից հետո ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով սեփականության իրավունքով ձեռք բերված շինությունների հարկման բազան որոշվում է նույն հոդվածին համապատասխան, որը հարկման առումով հիմք է ընդունվում մինչև շինությունների համար վերոնշյալ պարբերականությամբ սահմանված հաջորդ գնահատումը (վերագնահատումը):

Անհրաժեշտ է նկատի ունենալ, որ օրենքի իմաստով նոր առաջացած են համարվում գնահատման (վերագնահատման) տարվա հուլիսի 1-ի դրությամբ անշարժ գույքի կադաստր վարող մարմնում գրանցված տեղեկությունների համեմատությամբ մինչև շինությունների հաջորդ գնահատումը (վերագնահատումը) ընկած ժամանակաշրջանում շինությունների ավարտվածության աստիճանի, հարկայնության, գործառնական (բնակելի, հասարակական, արտադրական) նշանակության փոփոխությունները, ինչպես նաև օրենքի 4-րդ հոդվածի 1-ին մասի 8-րդ կետում նշված շինությունները:

«Գույքահարկի մասին» ՀՀ օրենքի 21-րդ հոդվածի համաձայն՝ բնակելի, հասարակական և արտադրական նշանակության շինությունների հարկման բազայի գնահատման նպատակով առաջին կադաստրային գնահատությունն իրականացվել է 2004 թվականին, իսկ օրենքով սահմանված պարբերականությանը համապատասխան՝ 2013թ. հուլիսի 1-ի դրությամբ հաշվառված տվյալներով գնահատման արդյունքները հիմք են ընդունվել 2014-2016թթ. գույքահարկի հաշվարկման համար:

Ելնելով վերոնշյալից՝ «Ավելացված արժեքի հարկի մասին» ՀՀ օրենքի 8-րդ հոդվածի 9-րդ կետին համապատասխան ԱԱՀ-ով հարկվող շրջանառությունը որոշելիս հիմք է ընդունվում գործարքի կատարման պահին գույքահարկով հարկման նպատակով օրենքով սահմանված կարգով որոշվող արժեքը:

Տվյալ դեպքում անշարժ գույքի կադաստր վարող մարմնի կողմից կատարված վերագնահատման արդյունքներն ըստ իր գրության՝ հիմք են ընդունվելու 11.03.2016-31.12.2016թ. ժամանակահատվածի գույքահարկի հաշվարկման համար: Հետևաբար, լիազոր մարմնի կողմից վերագնահատված արժեքը 2014թ. կատարված գործարքի ԱԱՀ-ով հարկվող շրջանառությունը որոշելիս չի կարող կիրառվել:

Ելնելով քննարկման արդյունքներից և ղեկավարվելով «Հարկային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 43.1-րդ հոդվածի, «Մաքսային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 37-րդ հոդվածի պահանջներով Հանձնաժողովը

ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ Է՝

ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ աշխատակազմի իրավաբանական վարչության պետի 23.09.2016թ. թիվ 1390/01 որոշումը թողնել անփոփոխ, իսկ գանգատը՝ մերժել:

Սույն որոշմանը չհամաձայնվելու դեպքում այն ուժի մեջ մտնելու օրվանից երկու ամսվա ընթացքում կարող է բողոքարկվել տեսչական մարմինների միասնական բողոքարկման հանձնաժողով կամ ՀՀ վարչական դատարան:

Հանձնաժողովի նախագահ՝

Վ.ՄԻՐՈՒՄՅԱՆ

